



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 319/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Mgr. Štefanom Krnáčom, advokátom, Černyševského 10, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 36K/12/2022 z 12. decembra 2022 takto

### r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### O d ô v o d n e n i e :

#### I.

#### Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ústavy uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, k nej pripojenej príloh a dokumentov vyžiadaných od okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručila okresnému súdu 24. októbra 2022 návrh na vyhlásenie konkurzu (tzv. dlžnícky návrh), a to prostredníctvom elektronického formulára spolu s prílohami podľa ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

3. Okresný súd, posudzujúc formálne náležitosti návrhu sťažovateľky, zistil, že nespĺňa zákonom ustanovené náležitosti návrhu tým, že spolu s návrhom nedoložila zoznam majetku, zoznam záväzkov a zmluvný prehľad vo forme predpísanej zákonnými ustanoveniami, keď pri každom

z uvedených dokumentov nebola úvodná strana podpísaná úradne osvedčeným podpisom sťažovateľky. K návrhu nebola doložená ani posledná riadna individuálna účtovná závierka spolu s mimoriadnou individuálnou účtovnou závierkou. Z uvedeného dôvodu okresný súd uznesením č. k. 36K/12/2022 z 9. novembra 2022 vyzval sťažovateľku, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia odstránila vady svojho podania.

4. Sťažovateľka, reagujúc na výzvu okresného súdu, zaslala požadovanú účtovnú závierku za rok 2021 podaním z 28. novembra 2022. Okresný súd následne uznesením č. k. 36K/12/2022 z 12. decembra 2022 návrh sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu odmietol, ktorý odôvodnil tým, že sťažovateľka nedoložila zoznam majetku, zoznam záväzkov, zmluvný prehľad s úradne osvedčeným podpisom dlžníka, resp. autorizovaný dlžníkom.

## II.

### Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) všetky prílohy priložené k návrhu na vyhlásenie konkurzu boli osobitne podpísané splnomocneným zástupcom zaručeným elektronickým podpisom, ktorý má povahu úradne overeného vlastnoručného podpisu;

b) okresný súd poprel možnosť právnickej osoby dať sa v konaní o návrhu na vyhlásenie konkurzu zastúpiť sa advokátom, navyše v plnej moci bol advokát oprávnený realizovať úkony, ktoré vyplývajú aj z vykonávacích predpisov k zákonu o konkurze;

c) okresný súd paušálne nepripúšťa možnosť podpísania vyhlásení zo strany splnomocneného zástupcu, čo je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou ostatných konkurzných súdov;

d) záver okresného súdu, že prílohy k návrhu môže podpísať jedine konateľ obchodnej spoločnosti, keďže uvedenie nepravdivých údajov má trestnoprávne následky, nie je premietnutý v žiadnom ustanovení zákona o konkurze ani vo vyhláske, rovnako neexistuje trestný čin nepravdivého čestného vyhlásenia. Z rozhodnutia okresného súdu nie je zrejmé, o aký trestný čin ide, pričom vedomé uvedenie nepravdivých údajov v konkurznom konaní rovnako postihuje advokáta, ako aj konateľa, spoločníka, prokuristu atď.;

e) nie je zrejmé, podľa akej právnej normy konajúci súd rozhodol;

f) uznesenie vychádza zo zjavného omylu okresného súdu, pričom neobsahuje žiadne odôvodnenie, a preto je prípustný prieskum ústavným súdom;

g) na podporu svojich tvrdení poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa prílišného formalizmu (II. ÚS 135/2004, II. ÚS 269/2009);

h) okresný súd v konkrétnom prípade popiera podstatu samotného zastúpenia a s poukazom na účel zastúpenia a právnu úpravu procesného plnomocenstva v ustanoveniach Civilného sporového poriadku čl. 13, § 89 až § 92) sťažovateľka tvrdí, že požiadavky okresného súdu sú nielen nemiestne, ale aj odporujúce akejkol'vek právnej logike a doktríne;

i) okresný súd sa odvoláva na vetu uvedenú v prílohe vyhlášky (nie v zákone), pričom úplne ignoruje § 92 ods. 2 Civilného sporového poriadku;

j) zástupca, ktorému bolo udelené splnomocnenie na celé konanie, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana (s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 29Cdo/2722/1999 z 12. decembra 2001);

k) v zmysle záverečného návrhu uzatvára, že konanie súdu porušuje základné práva sťažovateľky znemožnením dať sa zastúpiť v konaní v rámci všetkých úkonov konkurzného konania. Ak by mal byť postup okresného súdu ústavne konformný, muselo by existovať zákonné zmocňovacie ustanovenie oprávňujúce na obmedzenie tohto práva. Tiež uvádza, že čestné prehlásenie nie je dôkazným prostriedkom v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku ani zákona o konkurze a je to pojem, ktorý je výlučne použitý v prílohe vyhlášky. Je protiústavné dať mu právne účinky vyššie ako ústavná právna norma. Napokon zdôrazňuje, že ide o prejav absolútnej svojvôle konajúceho súdu v rámci jeho zaužívanej praxe. Dodáva, že nejde o úkon, pri ktorom by bolo zastúpenie pojmovovo vylúčené, ako napríklad pri výsluchu svedka.

### III.

#### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a porušenie práva na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 ústavy) uznesením okresného súdu o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu z dôvodu nesplnenia zákonom požadovaných náležitostí v podobe nedoloženia zoznamu majetku, zoznamu záväzkov a zmluvného prehľadu s úradne osvedčeným podpisom dlžníka, resp. autorizovaným dlžníkom.

7. Sťažovateľka spochybňuje uvedené právne závery okresného súdu, a teda namieta svojvoľnú a formalistickú interpretáciu a aplikáciu relevantných ustanovení zákona o konkurze a vyhlášky (ako vykonávacieho právneho predpisu), ktorou malo dôjsť k zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu a právnu pomoc v konaní pred súdom.

8. Ústavný súd z fotokópie vyžiadaného návrhu na vyhlásenie konkurzu zistil, že bol elektronicky podaný advokátom sťažovateľky, ku ktorému bolo pripojené splnomocnenie spolu s ďalšími prílohami (zoznamov majetku, záväzkov, zmluvných prehľadov a pod.). Z časti návrhu „VIII. Oddiel – Návrhu podáva“ vyplýva, že návrh predložil advokát sťažovateľky, ktorý predložil prílohy v elektronickej podobe a súčasne ich vyznačením vyhlásil, že všetky údaje uvedené v zozname majetku, záväzkov, spriaznených osôb a v zmluvných a iných prehľadoch sú pravdivé a úplné a že si je vedomý trestnoprávných následkov uvedenia nepravdivých a neúplných údajov. Ústavný súd ďalej zistil, že na priložených prílohách sú kolónky s nadpisom „Podpis“ ponechané prázdne.

9. Podstatou v okolnostiach tejto prerokúvanej veci je rozdielne právne nazeranie na povinnosť navrhovateľa-dlžníka podpísať (s úradne osvedčeným podpisom) zoznam majetku, zoznam záväzkov a zmluvného prehľadu ako príloh k návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré sú čestným prehlásením navrhovateľa – dlžníka. Sťažovateľka, odvolávajúc sa na relevantnú právnu úpravu v Civilnom sporovom poriadku (§ 92 ods. 2) a na to, že prílohy boli podpísané elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom advokátom splnomocneným aj na úkony vyplývajúce z vykonávacích predpisov k zákonu o konkurze, prezentuje svoj právny názor, že aj splnomocnený zástupca sťažovateľky môže podpísať predmetné prílohy k návrhu. Naproti tomu okresný súd tvrdí, že uvedené prílohy sú čestným vyhlásením navrhovateľa týkajúce sa jeho majetku a záväzkov, pričom uvedenie nepravdivých údajov má trestnoprávne následky, a preto uvedené čestné vyhlásenie môže podpísať len konateľ navrhovateľa.

10. Kľúčová otázka, s ktorou sa musel ústavný súd vysporiadať, je to, či sťažovateľkou namietaná aplikácia a interpretácia právnych predpisov je zlučiteľná s ústavou a či závery okresného súdu,

ktorými sa vo svojom rozhodovaní riadil, boli ústavne udržateľné. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 697/2021).

11. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že konkurzné konanie ako zložito štruktúrovaný právny proces je v mnohých smeroch odlišný od štandardného individuálneho uplatňovania práv na súde. Podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu je prvým krokom k zahájeniu prísne formálneho spôsobu likvidácie dlžníka, ktorý je v úpadku s cieľom dosiahnuť pre jeho veriteľov čo najvyššiu možnú mieru ich uspokojenia. To si vyžaduje vo zvýšenej miere formalizovať postupy jeho účastníkov. Platí to nepochybné aj v úvodnej fáze podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Obsah, spôsob a forma tu zohráva dôležitú úlohu, pretože iba riadnym podaním návrhu môže začať konkurzné konanie, s ktorým zákon spája významné právne účinky (§ 14 ods. 5 zákona o konkurze).

12. Uvedenému účelu a špecifikám konkurzného konania zodpovedá aj koncepcia § 12 ods. 1 a 5 zákona o konkurze v spojení s § 4, § 5 a § 6 vyhlášky vydanej na vykonanie niektorých ustanovení zákona. Ustanovenie § 12 ods. 1 zákona o konkurze upravuje elektronickú formu podania prostredníctvom elektronických prostriedkov do elektronickej schránky príslušného súdu, pričom obligatórnou náležitosťou tohto návrhu je jeho autorizácia podľa ustanovení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon e-Governmente“). Všetky skutočnosti uvedené v návrhu musia byť doložené listinami, ktoré ich osvedčujú; ide o zoznam záväzkov, zoznam majetku a zmluvný prehľad (obsahové a formálne náležitosti, ktoré upravuje vyhláška v § 4, § 5 a § 6). Dôvodová správa k zákonu o konkurze hovorí, že ak čo i len jedna z uvedených náležitostí návrhu nebude splnená, súd návrh vždy odmietne.

13. V danom prípade je potrebné rozlišovať náležitosti návrhu na vyhlásenie konkurzu od náležitostí príloh k nemu pripojených, ktorých nedodržanie zákon spája s rozličnými právnymi následkami. V konkrétnom prípade nebolo sporné podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu z hľadiska splnenia formy podania (požadovaná autorizácia návrhu, pozn.), v opačnom prípade by súd naň neprihliadal (§ 12 ods. 1 zákona o konkurze), čo nebol tento prípad. V preskúmvanej veci však podľa názoru ústavného súdu zohráva podstatnú úlohu posúdenie chýbajúceho úradne osvedčeného podpisu na prílohách k návrhu. Chýbajúce úradne osvedčené podpisy sťažovateľky na úvodných stranách predmetných dokumentov považoval súd za odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a urobil vhodné opatrenie na jeho odstránenie podľa § 161 ods. 3 CSP. Keďže v zmysle výzvy okresného súdu sťažovateľka v určenej lehote nedostatky neodstránila, okresný súd napadnutým uznesením návrh na vyhlásenie konkurzu odmietol podľa § 14 ods. 1 zákona o konkurze.

14. Vychádzajúc z účelu § 12 ods. 5 zákona o konkurze, možno považovať uvedené prílohy ako podklad na zisťovanie majetku dlžníka, ktorý sa má použiť na uspokojenie veriteľov (§ 1 zákona o konkurze). Povinnosť uviesť pravdivé údaje o majetku patrí dlžníkovi (§ 12 ods. 5, § 21 ods. 2, § 73 ods. 2 zákona o konkurze). Práve čestné vyhlásenie, ktoré sa vkladá pred prvý list zoznamu majetku, zoznamu záväzkov a zmluvného prehľadu (§ 4 ods. 7, § 5 ods. 7, § 5 ods. 8 vyhlášky), predstavuje dokument, ktorým dlžník potvrdzuje pravdivosť obsahu daného dokumentu. V tomto prípade ide o potvrdenie pravdivosti údajov o majetku patriaceho *dlžníkovi*, údajov o peňažných záväzkoch *dlžníka* a zmluvného prehľadu *dlžníka* a nie jeho splnomocneného zástupcu

na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Úmyselné uvedenie nepravdivých údajov v zozname majetku a v zozname záväzkov dlžníkom predstavuje naplnenie skutkovej podstaty trestného činu marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 242 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Týmto konaním dochádza k zmareniu zmyslu konkurzného konania, ktorým je záujem na jeho riadnom priebehu tak, aby boli veritelia uspokojení v zmysle zásad tohto konania podľa zákona o konkurze. Ústavný súd zdôrazňuje, že páchatel'om tohto trestného činu môže byť len osoba, ktorej vyplýva určitá povinnosť v konkurznom konaní. Advokátovi ako splnomocnenému zástupcovi dlžníka v konkurznom konaní povinnosť uviesť pravdivé údaje o majetku a záväzkov dlžníka zo zákona nevyplýva. Za daných okolností je preto právne irelevantné, že všetky prílohy (zoznam majetku, zoznam záväzku) boli podpísané elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom, ktoré realizoval advokát splnomocnený aj na úkony vyplývajúce z vykonávacích predpisov k zákonu o konkurze.

15. Ústavný súd po posúdení odôvodnenia výroku rozhodnutia okresného súdu týkajúceho sa povinnosti dlžníka, resp. konateľa podpísať čestné prehlásenia týkajúce sa jeho majetku, a nie právneho zástupcu splnomocneného na podanie návrhu dospel k záveru, že výklad a aplikácia relevantného právneho predpisu okresným súdom spĺňa kritéria ústavnej konformnosti.

16. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd postupoval v konaní o návrhu sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu v súlade s príslušnými predpismi upravujúcimi konanie o tomto návrhu, predovšetkým v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o konkurze a vyhláškou. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vzhľadom na uvedené, ak okresný súd pre neodstránenie nedostatkov podania (návrhu na vyhlásenie konkurzu) návrh odmietol v súlade s § 14 ods. 1 zákona o konkurze, k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o návrhu na vyhlásenie konkurzu dôjsť nemohlo. Rovnako nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy tým, že okresný súd neuznal účinky elektronického zaručeného podpisu advokátom.

17. Ústavný súd tak dospel k záveru, že námietky sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu neobstoja a napadnuté uznesenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi jeho obsahom a označenými právami sťažovateľky garantovanými ústavou, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť porušenie označených práv po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Bratislave (detašované pracovisko) 8. júna 2023**

**Jana Baricová**  
**predsedníčka senátu**